

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет дошкільної та спеціальної освіти
Кафедра психології та педагогіки розвитку дитини

РЕФЕРАТ

на

ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

освітнього ступеня «магістр»

на тему:

**ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ
СТАРШОГОДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ
НАРОДОЗНАВСТВА**

Виконала: студентка II курсу 602-з групи
заочної форми навчання

спеціальності: 012 Дошкільна освіта.

Освітня програма: Дошкільна освіта.

Початкова освіта

Шевчук О.В.

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психології

та педагогіки розвитку дитини

Підлипняк І.Ю.

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти

Попиченко С.С.

Актуальність теми. Одним із напрямів удосконалення процесу розвитку особистості дитини є активізація пізнавальних інтересів, важливим критерієм якої виступає сформованість пізнавальної активності дитини. Проблема становлення пізнавальних інтересів постійно перебуває у центрі уваги науковців, оскільки її успішне розв'язання дає можливість суттєво підвищити ефективність, результативність і якість педагогічного процесу.

Аналіз педагогічного досвіду і зміст психолого-педагогічної літератури дає можливість вважати, що сьогодні відбувається певне зниження пізнавальних інтересів дітей, що досить часто визвано недооцінкою вихователем ролі активних методів навчання, перевантаженість, недостатній час на навчання дітей прийомом пізнавальної діяльності. Як правило ці та інші проблеми пов'язані з переважно пасивною роллю дитини.

Мета роботи: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу.

Завдання дослідження:

1. проаналізувати психолого-педагогічну і методичну літературу з теми дослідження, визначити зміст і сутність пізнавальних інтересів дітей;
2. узагальнити наявні результати досліджень щодо розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу;
3. виявити, теоретично обґрунтувати та перевірити педагогічні умови розвитку пізнавальних інтересів дошкільників засобами народознавчого матеріалу;
4. Розробити методичні рекомендації розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу.

Об'єктом дослідження є процес розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку.

Предметом дослідження є педагогічні умови розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу.

В основу дослідження покладено *припущення* про те, що розвиток пізнавальних інтересів буде проходити ефективніше, якщо будуть створюються ситуації успіху у пізнавальній діяльності; використання української народної музики у побудові змісту роботи дітей; включення дітей у дидактичні ігри народознавчого спрямування.

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

Проведене дослідження відобразило надзвичайну актуальність пошуку чинників, виявлення доцільних методів і прийомів формування пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу.

1. Проаналізовано психолого-педагогічну і методичну літературу з теми дослідження, визначено зміст і сутність пізнавальних інтересів дітей. Визначення структури і змісту поняття «пізнавальний інтерес» і взаємозв'язку між ним і близькими до нього поняттями дозволило виявити сутність цієї складної особистісної риси. Пізнавальний інтерес розглядаємо як складне психологічне утворення, що є процесом ініціативного перетворення дитиною предмета або явища з метою його більш глибокого пізнання, удосконалення, вияву «Я» особистості у пізнавальній діяльності. Критеріями сформованості пізнавальної активності дітей є: сформованість пізнавальних інтересів; міра і ступінь пізнавальної самостійності; кількість та якість виконаного завдання; сформованість прийомів пізнавальної діяльності; ступінь емоційно-вольових проявів у ході навчальної діяльності; рівень навчальних досягнень.

2. Узагальнено наявні результати досліджень щодо розвитку пізнавальних інтересів засобами народознавчого матеріалу дітей дошкільного віку. Проведене дослідження підтвердило наше припущення про важливість розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу, що передбачає увагу до дитини, повагу до її особистості, запитів, інтересів, створення сприятливих умов для розвитку здібностей дитини, повноцінної участі у житті групи, самовизначення, самовираження.

3. Виявлено, теоретично обґрунтовано та перевірено педагогічні умови розвитку пізнавальних інтересів дошкільників засобами народознавчого матеріалу. Ми розглянули ті обставини, що забезпечують інтенсифікацію процесу ініціативного перетворення дитиною предмета або явища з метою його більш глибокого пізнання, удосконалення, вияву «Я» особистості у пізнавальній діяльності засобами дидактичної гри з використанням народознавчого матеріалу.

Доведено, що у грі, по-перше, формуються мотиви й інтереси дітей (виграти й пізнати, навчитися діяти, приймати правильні рішення, відшукати вихід із ситуації, що створилася); по-друге, дії виконуються відповідно до певних правил і норм діяльності; по-третє, у грі чітко прослідковуються операційні компоненти діяльності; по-четверте, діти природно включаються у соціальні, особистісні, групові відносини і при цьому засвоюють певний обсяг навчального матеріалу, дізнаються про нове.

4. Розроблено методичні рекомендації розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу.

Доведено, що ефективність впливу навчання на розвиток пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу зростає при умові:

- системного використання народознавчого матеріалу у формі постановки навчально-пізнавальних завдань та організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку;
- відповідності обсягу і складності програмового матеріалу рівню розвитку навчальних можливостей дітей, самостійності їх навчально-пізнавальної діяльності, а також структурі та дидактичній мети заняття;
- врахування вікових особливостей дітей дошкільного віку, ступеня засвоєння виучуваного ними матеріалу, сформованості стану пізнавального інтересу до навчального предмету у загальній структурі їх інтересів;
- поєднання побудованого з допомогою навчальної гри народознавчого матеріалу з іншими засобами і прийомами активізації

навчання;

– використання у керівництві навчально-пізнавальної діяльності дітей дидактичних можливостей окремих видів навчальних ігор під час засвоєння конкретної навчальної теми засобами народознавчого матеріалу.

Апробована методика, у даному дослідженні, призвела до змін у показниках загальної активності дітей, позитивної динаміки у рівнях розвитку пізнавальної активності; зрушень у рівнях навчальних досягнень.

З'ясувалося, що у першій групі, на відміну від контрольної, спостерігаються кращі показники загальної активності дітей.

Відтак, у ході дослідження підтвердилося висунуте припущення, досягнуто мети, виконано поставлені завдання.

Результати дослідження можуть бути використані у практиці роботи вихователів дошкільних закладів з розвитку пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами народознавчого матеріалу.